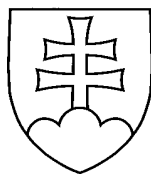

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

354/2025

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 18. novembra 2025

k návrhu Združenia sudcov Slovenska na zaradenie zmien niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026,

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní návrhu Združenia sudcov Slovenska na zaradenie zmien niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026

A. p o d p o r u j e

návrh Združenia sudcov Slovenska na zaradenie zmien niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026 v bodoch 1, 2A, 2B, 2C, 2D, 3, ktorý tvorí prílohu tohto uznesenia;

B. u k l a d á

predsedníčke Súdnej rady Slovenskej republiky informovať o podpore návrhu Združenia sudcov Slovenska v schválených bodoch Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Overovateľ: Vladimír Monok

Marcela Kosová, v. r.
p r e d s e d n í ě k a
Súdnej rady Slovenskej republiky

Združenie sudcov Slovenska

Bratislava 6. novembra 2025

Vážená pani predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky,

Vážená pani podpredsedníčka Súdnej rady SR,

Vážené členky Súdnej rady Slovenskej republiky a Vážení členovia Súdnej rady Slovenskej republiky,

v súlade s čl. II písm. a) a b) Memoranda o spolupráci uzavretého medzi Súdnu radou Slovenskej republiky a Združením sudcov Slovenska (ďalej len „ZSS“) dňa 7. novembra 2024 si Vám dovoľujem predložiť **návrh ZSS na zaradenie zmien niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026 (návrh bol schválený Celorepublikovou radou ZSS dňa 6. novembra 2025)**, so žiadosťou o jeho **podporu** Súdnu radou Slovenskej republiky, prípadne o jeho prijatie (či v časti alebo ako celku) ako návrhu Súdnej rady Slovenskej republiky na zaradenie zmien niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026.

Združenie sudcov Slovenska na svojom Hlavnom zhromaždení dňa 16. októbra 2025 v schválenom vyhlásení konštatovalo aj to, že **oceňuje** pokračovanie spolupráce so Súdnu radou Slovenskej republiky a uložilo Celorepublikovej rade Slovenskej republiky naplňať zámery Memoranda o spolupráci so Súdnu radou Slovenskej republiky, pričom Hlavné zhromaždenie ZSS konané dňa 16. októbra 2025 na Štrbskom Plese, **apelovalo** na

nutnosť prijatia systémových riešení, ktoré povedú k **stabilizácii** a rozvoju ľudských zdrojov, vrátane znovuzavedenia inštitútu **justičného čakateľa**.

V schválených **strednodobých prioritách** vládneho programu pre oblasť súdnictva je konštatované, okrem iného, aj to, že vláda **zváži** opätovné zavedenie **inštitútu justičného čakateľa**, **prehodnotí** právnu úpravu **statusových otázok sudcov** a **prijme** opatrenia s cieľom vytvoriť podmienky pre **stabilizáciu** a **rozvoj personálneho substrátu** v rezorte spravodlivosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je podľa ZSS zo strany Vlády Slovenskej republiky nevyhnutné **pokračovať v roku 2026** v plnení programového vyhlásenia vlády a v jeho zmysle **zaradiť zmeny niektorých justičných zákonov do legislatívneho plánu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na rok 2026,** najmä v nasledovných oblastiach:

1. Znovu **prijatie** inštitútu **justičného čakateľa** a súčasne **zosúladienie úpravy kreácie funkcie sudcu** všeobecného súdu (čl. 30 ods. 4 ústavy – prístup k inej verejnej funkcii za rovnakých podmienok) a jeho funkčný postup (čl. 145 ods. 2 ústavy) so zákonnou úpravou **kreácie funkcie prokurátora** a jeho funkčného postupu
2. **Prehodnotenie právnej úpravy statusových otázok sudcov**

A/ Zakotvenie zákonných kritérií na preloženie sudcu bez jeho súhlasu pri organizačných zmenách v systave súdov

B/ V zákone o Súdnej rade SR (zák. č. 185/2002 Z.z. v platnom znení) zmeniť text § 4 ods. 1 písm. k/ „rozhodovať o vyslovení nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona“, na nové znenie § 4 ods. 1 písm. k/ „rozhodovať o vyslovení súhlasu s trestným stíhaním“ podľa § 326a Tr. zák.“

C/ Zákon o súdnej rade (§ 4 ods. 1) doplniť o ďalšiu pôsobnosť, ktorá sa bude týkať rozhodovania o väzbe sudcu. Je vhodný text v nasledovnom znení „Súdna rada dáva súhlas na vzatie sudcu do väzby“.

D/ Doplniť zákon o sudcoch o ustanovenie § 21a o **inštitút predčasného** (pomerného) odchodného a súčasne nové ustanovenie § 95a o predčasný (aliquótny) príplatok za výkon funkcie sudcu i príplatok k dôchodku pozostalým.

E/ Zmena právnej úpravy rozhodovania o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu, odňatím kompetencie Najvyššiemu správne mu súdu a jeho zakotvením do kompetencií Súdnej rady SR (novela § 22 zákona o sudcoch)

3. Vytvorenie podmienky pre stabilizáciu a rozvoj personálneho substrátu na súdoch

Dôvody:

1. Opätovné zavedenie inštitútu **justičného čakateľa** a súčasne **zosúladienie úpravy kreácie funkcie sudcu** všeobecného súdu (čl. 30 ods. 4 ústavy – prístup k inej verejnej funkcii za rovnakých podmienok) a jeho funkčný postup (čl. 145 ods. 2 ústavy) so zákonnou úpravou **kreácie funkcie prokurátora** a jeho funkčného postupu.

Funkcia justičného čakateľa je výslovne zameraná na prípravu kandidáta na výkon funkcie sudcu všeobecného súdництва (ústavný činiteľ), čo je v plnom súlade s medzinárodnými dokumentami, ktoré majú (podľa ústavného súdu) primeranú mieru právnej relevancie podľa čl. 1 ods. 2 ústavy.

Súčasná úprava úplne (diskriminačne) vylučuje sudcov z povolania z účasti na kvalifikovanej odbornej príprave kandidátov na budúcich sudcov, ktorá ostala (t.j. príprava) zachovaná u iných právnických povolaní (napr. prokurátori, notári, advokáti).

Je zrejmé, že príprava kandidáta pod dlhodobým (trojročným) odborným dozorom (školením) sudcami pri súčasnom oboznámení sa s problematikou výkonu súdництва na všetkých jeho úsekoch najkomplexnejšie zaručí požadovanú kvalitu prípravy kandidáta.

Tento model prípravy bol akceptovaný už od vzniku československého štátu (t.j. vyše 100 rokov).

Preukázateľné **negatíva** spočívajú v nedostatkoch súčasného modelu prípravy kandidátov pri porovnaní odbornej úrovne uchádzačov z oblasti justície s úrovňou čakaťov prokuratúry pri vykonávaní justičnej skúšky (výrazne nižšia kvalita kandidátov z justície). Ide o vyššieho súdneho úradníka (VSÚ) ako zamestnanca povereného sudcom na výkon súdnictva mimo rozhodovania o veci samej (tzv. pomocník sudcu - čl. 142 ods. 2 ústavy) a stážistu.

Obnovenie inštitútu justičného čakaťa (príprava kandidáta vnútri justície sudcami) je požadované **aj ústavodarcom** (ústavný zák. č. 90/2001 Z.z.), keďže konštatoval v dôvodovej správe pri čl. 145 ods. 2 ústavy, že "zákonom podrobnejšie upraviť predpoklady pre výber vhodných uchádzačov na funkciu sudcu a to na báze predchádzajúcej dlhodobejšej odbornej prípravy, výberového konania a kolektívneho posudzovania morálnych a osobnostných predpokladov a odborných schopností kandidátov t.j. potreba preveriť prípadných kandidátov sprísnením podmienok pre uchádzanie sa o sudcovskú funkciu", pričom poukázal na nutnosť rešpektovať medzinárodné štandardy (bod 84. dôvodovej správy).

Európska charta štatútu sudcov (rok 1998), na ktorú sa odvolal ústavodarca, v časti .. výber, prijímanie a počiatočná odborná príprava - čl. 2" o.i. uviedol "justičných čakaťov ... s cieľom zaručiť schopnosť kandidátov vykonávať povinnosti vyplývajúce zo sudcovskej funkcie ... schopnosť a spôsobilosť kandidátov samostatne riešiť prípady, ktoré sa dostávajú pred sudcov rozhodovaním vo veciach na základe aplikácie práva pri rešpektovaní ľudskej dôstojnosti" .

Obnovenie desaťročiami osvedčenej vnútrojustičnej prípravy kandidátov na funkciu sudcov samotnými sudcami náležite garantuje cieľ prípravy spočívajúci v schopnosti samostatného myslenia, v schopnosti aplikovať právo spočívajúce nielen v poznaní práva, ale i jeho praktického uplatňovania.

Inak povedané, odborná príprava realizovaná v rámci dlhodobého školenia sudcom (spravidla tri roky) zabezpečuje požadované podrobné oboznámenie sa kandidáta s procesnými i hmotnoprávnymi kritériami potrebnými pre správnu interpretáciu a aplikáciu právnych predpisov pri rozhodovaní v súdnom konaní. Ide o zabezpečenie odbornej pripravenosti na kvalifikovanú interpretáciu a aplikáciu práva, t.j. odbornú nezávislosť (II.ÚS 13/2001).

Vládny program zakotvuje možnosť **obnovenia** inštitútu justičného čakaťa v záujme výrazného zvýšenia úrovne odbornej prípravy na výkon ústavnej funkcie sudcu všeobecného

súdnictva, ktorý má zabezpečovať realizáciu ústavného práva účastníka súdneho konania na kvalitné konanie a rozhodovanie v primeranom čase.

Prax preukazuje výrazne nižšiu (**nedostatočnú**) **úroveň** odbornej prípravy uchádzačov z justície (stážisti, vyšší súdni úradníci) oproti právnym čakatel'om prokuratúry preukázanej pri odbornej justičnej skúške podľa kritérií zákona o Justičnej akadémii SR.

Je teda **nevyhnutné** zákonné zakotvenie (**obnovenie**) inštitútu justičného čakatel'a, ako to nespochybniteľne vyžaduje ústavodarca (ratio constitutionis – ústava z roku 2001) i medzinárodné odporúčania, ktoré majú primeranú mieru právnej relevancie v zmysle čl. 1 ods.2 ústavy (ústavný záväzok).

Prioritne zákonodarca musí zakotviť kritéria požadované ústavodarcom spočívajúce jednoznačne najmä v povinnosti prípravy na báze dlhodobejšej odbornej prípravy, keďže súčasná úprava o období jedného roka (u stážistov) nespĺňa uvedenú zásadnú požiadavku. Musí sa preto obnoviť osvedčená trojročná príprava pod odborným vedením skúsených sudcov, ktorí preukazujú dlhodobo zodpovedný výkon súdnictva (nezávislý a nestranný), čo obsahovo zodpovedá aj úprave prípravy právnych čakatel'ov prokuratúry. **Príprava** čakatel'ov samotnými sudcami súčasne **odstráni neakceptovateľnú diskrimináciu** oproti príprave uchádzačov o funkciu prokurátora, advokáta i notára skúsenými prokurátormi, advokátmi i notármi.

Prokuratúra je orgánom verejnej moci, ktorá má ústavou zverené kompetencie uvedené v čl. 149 ústavy, pričom je v širšom slova zmysle, aj podľa Benátskej komisie súčasťou justície, čo sa v zákonnej úprave prejavuje aj obligatórnou účasťou v trestnom konaní pred súdom a fakultatívnej možnosti (oprávnenia) účasti v civilnom konaní.

Vznik funkcie prokurátora je teda procesom prístupu k inej verejnej funkcii za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods.4 ústavy.

Uvedené právne skutočnosti odôvodňujú, **aby sa obsahovo zhodne upravil** aj vznik funkcie sudcu na základe výberového konania a súčasne mimo výberového konania u úspešných justičných čakatel'ov.

V týchto prípadoch zakotviť možnosť vymenovania len za sudcov prvostupňových súdov (okresné sudy, správne sudy a špecializovaný trestný súd). Pri postupe na súd vyššieho stupňa umožniť kariérny rast len sudcom súdov nižšieho stupňa.

Je potrebné zohľadniť, že **proces kreovania** verejnej funkcie prokurátora **nie je ani spochybňovaný** pre prípadný nesúlad s čl. 30 ods.4 ústavy, keďže obsahovo zodpovedá požiadavke Benátskej komisie umožniť vstup do rezortu všetkým kvalifikovaným osobám zo všetkých oblastí spoločností (bod 26 – správa komisie z marca 2010).

Keďže kariérny rast u prokurátorov je umožnený len pre prokurátorov nižšieho stupňa prokuratúry na základe osobitného výberového konania, je nutné obsahovo zhodne upraviť aj proces kariérneho rastu sudcov (postup na sudy vyššieho stupňa – funkčný postup).

Pri kariérnom raste navrhovaná úprava u sudcov je v plnej zhode s ústavnou úpravou čl. 145 ods.2 ústavy, ktorá splnomocnila zákonodarcu aj na úpravu predpokladov funkčného postupu. Ústava teda ponechala kompetencie pre zákonodarcu, keďže mlčí o tom, ako obsadzovať voľné miesta na súdoch vyššieho stupňa (napr. PL. ÚS 102/2011).

Pri kreovaní funkcie justičného čakatľa, vzhľadom na špecifikum v justícii o participovaní vyššieho súdneho úradníka (VSÚ) na výkone súdnictva vo všetkých oblastiach pôsobnosti, na základe zákonných kritérií a súčasne splnenia vzdialenostného predpokladu požadovaného aj pre justičných čakatľov i sudcov je vhodné zakotviť (ako u prokurátorov) **aj možnosť** prípadného primeraného **skrátienia** čakatľskej praxe, ako sa to v minulosti osvedčilo.

Obnovenie zakotvenia možnosti skrátenia čakatľskej praxe musí byť umožnené tak, že čakatľská prax musí trvať minimálne 2 roky.

Keďže personálna pôsobnosť (najmä určovanie voľných miest sudcov, čo je v súvislosti s prípravou na výkon ústavnej funkcie) je zverená výkonnej moci, rozhodovať o skrátení by mal jej vrcholný predstaviteľ v justícii, t.j. minister spravodlivosti.

Aby sa účinne zabránilo prípadnej svojvôli rozhodovania je nevyhnutné zakotviť kritériá o obligatórnom participovaní príslušných predsedov krajských súdov a to oprávnením podať návrh na skrátenie praxe (bez tohto návrhu nie je dané oprávnenie ministra) a to vždy len po súhlase príslušného orgánu sudcovskej samosprávy, ktorá má ústavou zakotvené oprávnenie súčinnosti pri riadení a správe súdov (čl. 143 ods.3 ústavy).

Navrhované zmeny sú potrebné (žiaduce) pre sfunkčnenia procesu kvalitnej prípravy na výkon funkcie sudcov (justičný čakatľ), menovania sudcov i kariérneho rastu sudcov. Navrhovaný proces reálne zabezpečí kvalitný výber uchádzačov i požadované zvyšovanie kvality konania

a rozhodovania súdov v primeranom čase (ústavné právo účastníkov konania v zmysle čl. 46 ods.1 ústavy, čl. 6 ods.1 Dohovoru).

V procese kreovania funkcie sudcov z justičných čakaťov (mimo výberového konania) je zároveň nutné **odstrániť nedostatky** tohto procesu, ktoré sú uvádzané v rozhodnutí ústavného súdu (PL. ÚS 102/2011).

Ide o takú zákonnú úpravu, ktorá by zakotvila legitímne očakávanie čakaťa, t.j. prísľub vymenovania za sudcu. Mohlo by byť napr. určená primeraná lehota pre ministra spravodlivosti na predloženie návrhu úspešného justičného čakaťa na začatie procesu vymenovania za sudcu konaním Súdnej rady SR.

Pri súdnej rade upraviť primeranú lehotu, v ktorej má rozhodnúť o tom, či predloží alebo nepredloží prezidentovi republiky návrh kandidáta na vymenovania za sudcu.

2. Prehodnotenie právnej úpravy statusových otázok sudcov

A/ Zakotvenie zákonných kritérií na preloženie sudcu bez jeho súhlasu pri organizačných zmenách v sústave súdov

Ústava v čl. 148 ods.1 druhá veta splnomocnila zákonodarcu (príkaz pre zákonodarcu) ustanoviť podrobnosti zákonom pri preložení sudcu bez jeho súhlasu pri organizačných zmenách v sústave súdov.

K tejto úprave ústavný súd uviedol, že "ústavný princíp nezávislosti súdov a sudcov patrí do implicitného materiálneho jadra ústavy, pričom nepreložiteľnosť sudcov je ústavná zásada, ktorá pripúšťa len v odôvodnených prípadoch určité výnimky. Zákonodarca má podrobnosti o zásahu do zásady nepreložiteľnosti sudcov ustanoviť v zákone, čím sa garantuje pre ústavný súd možnosť eliminovať také zásahy do zásady nepreložiteľnosti, ktoré by mohli spochybniť ústavný princíp nezávislosti súdov a sudcov" (PL.ÚS 12/2022).

Podľa medzinárodných dokumentov (s právnou relevanciou podľa čl. 1 ods. 2 ústavy) nepreložiteľnosť sudcov je kľúčovým prvkom ich nezávislosti a je možná len vo výnimočných prípadoch.

Uvedenú zmenu kriticky hodnotilo predsedníctvo Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) v stanovisku z 29.12.2020 a obsahovo zhodne i Rezolúcia Európskej asociácie sudcov z 2.9.2021 (EAJ).

Zdôraznili, že je výnimočne prípustné preloženie pri zmene štruktúry súdneho systému, kde sa ale musia zakotviť kritéria a postup v zákone, ktorý vylúči akýkoľvek vplyv mimo justície na predmetné rozhodovanie a zaručí sa neprípustnosť straty odmeny alebo benefitov u dotknutých sudcov. Súčasne k preloženiu má dôjsť, len ak nie je žiadna iná alternatíva.

Inak povedané, preloženie bez súhlasu bude v súlade s európskymi normami, iba ak budú dodržané zásady istoty funkčného obdobia a nepreložiteľnosti (kľúčové prvky nezávislosti sudcov), čo si nevyhnutne vyžaduje zakotvenie presných a jasných ustanovení v zákone.

Z textu čl. 148 ods. 1 druhá veta ústavy vyplýva, že ústavodarca podmienil preloženie sudcu bez jeho súhlasu pri zmene sústavy súdov materiálnou podmienkou "nevyhnutné na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva", ako aj formálnou podmienkou spočívajúcou v povinnosti upraviť podrobnosti takéhoto preloženia len zákonom (nie predpisom nižšej právnej sily).

Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) má výlučnú právomoc na všetky otázky výkladu a aplikácie Dohovoru a jeho protokolov, v dôsledku čoho aj ústavný súd sa neopiera len o samotné znenie článkov, ale aj judikatúru, v ktorej ESLP podal ich výklad alebo ich aplikoval. Dohovor je "ústavný inštrument európskeho verejného poriadku" a má prednostnú aplikáciu v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy, t.j. je súčasť nášho právneho poriadku (napr. PL.ÚS 25/01, I.ÚS 5/02).

Podľa judikatúry ESLP, ktorú zohľadňuje vo svojej judikatúre aj Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) z požiadavky nezávislosti sudcov vyplýva základná zásada nepreložiteľnosti sudcov, kde sa výnimočne pripúšťa ale možnosť. zosúladenia tejto zásady s potrebou efektívneho výkonu súdnictva, ale len pri dodržaní podmienky, že dotknutá osoba má k dispozícii záruky právnej ochrany, ktorá nepripúšťa svojvoľné rozhodnutie o preložení.

Uvedené súdy ustálene posudzujú zásadu nepreložiteľnosti sudcu bez jeho súhlasu ako súčasť práva na prístup k súdu a práva na zákonného sudcu (základné práva garantované ústavou).

Budúca zákonná úprava o podrobnostiach preloženia sudcu bez jeho súhlasu, vzhľadom na parametre uvádzané najmä v judikatúre ESĽP a SDEÚ, bude súladná s požadovaným európskym štandardom iba v prípade, ak:

1. preloženie sa podmieňuje objektívnymi kritériami, ktoré sú **dostatočne jasné a predvídateľné**,
2. o preložení **rozhoduje nezávislý orgán**, ktorý je po rozhodovaní chránený pred akýmkoľvek vonkajším vplyvom,
3. rozhodnutiu **predchádza transparentný proces**,
4. voči rozhodnutiu má dotknutý sudca **efektívnu možnosť ochrany, o uplatnení ktorej rozhodne súd**.

V prípade, že v zákonnej úprave na základe uvedeného ústavného splnomocnenia absentujú požadované parametre (kritéria), založí sa (dôjde) nesúlad zákona s čl. 148 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 19 ods. 1 druhý odsek Zmluvy o Európskej únii v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.

B/ V zákone o Súdnej rade SR (zák. č. 185/2002 Z.z. v platnom znení) zmeniť text § 4 ods. 1 písm. k/ „rozhodovať o vyslovení nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona“, na nové znenie § 4 ods. 1 písm. k/ „rozhodovať o vyslovení súhlasu s trestným stíhaním“ podľa § 326a Tr. zák.“

Ide o zakotvenie ďalšej pôsobnosti súdnej rady (ústavného orgánu sudcovskej legitimacy podľa čl. 141a ústavy) na základe ústavného zmocnenia zakotveného v čl. 141a ods. 6 písm. k/ ústavy.

Uvedená pôsobnosť (právomoc) súdnej rady, ktorá by ju oprávnila už v období **pred začatím** trestného stíhania rozhodovať o dávaní (nedávaní) súhlasu s trestným stíhaním sudcu pri trestnom čine ohýbania práva výrazne a účinne zvýši opodstatnenie požadovanej garancie pre rešpektovanie ústavnej zásady nezávislosti sudcu.

Podľa ústavného súdu, postavenie súdnej rady v ústavnom systéme SR predstavuje významnú garanciu reálnej ochrany ústavného princípu nezávislosti sudcov. Ide teda o ústavnú kompetenciu, ktorá musí byť premietnutá do zákonnej úpravy tak, aby sa do princípu

nezávislosti sudcu nezasahovalo negatívne v súvislosti s rozhodovaním sudcu (s výkonom súdnictva).

Súčasná úprava zakotvuje oprávnenie súdnej rady rozhodnúť len o nesúhlase s trestným stíhaním (v § 4 ods. 1 písm. k/ zák.č. 185/2002 Z.z. o Súdnej tade SR), t.j. rozhoduje až po právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia.

Z výrazného kritického stanoviska Predsedníctva Poradnej rady európskych sudcov (CCJE – zo dňa **9.12.2020**), ako aj z Rezolúcie Európskej asociácie sudcov (EAJ zo dňa **2.9.2021**) vyplýva, že nové znenie čl. 148 ods. 4 ústavy, ktoré výrazne znižuje stupeň (rozsah) imunity garantovanej podľa pôvodnej úpravy (viď PL.ÚS 8/22) ľahko vystaví sudcu na Slovensku trestnému stíhaniu alebo strachu zo stíhania za rozsudky, čo predstavuje vážne nebezpečenstvo pre nezávislosť súdu, t.j. ide o potencionálne riziko šikanózneho trestného stíhania sudcov (ide o krok späť v procese vytvárania podmienok na ochranu súdnictva pred neprimeraným vplyvom a zásah do jeho nezávislosti).

Európska komisia v správach o právnom štáte na Slovensku (rok 2024 a 2025) **odporúčala** zabezpečiť, aby **boli zavedené a riadne dodržiavané dostatočné záruky** pre prípady, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin „ohýbania práva“ v súvislosti so svojimi súdnymi rozhodnutiami.

Z uvedených argumentov, ktoré majú právnu relevanciu podľa čl. 1 ods. 2 ústavy, je jednoznačné, že je nevyhnutné zaviesť dostatočné právne záruky pri trestnoprávnej zodpovednosti za trestný čin „ohýbania práva“. Súčasná úprava nezodpovedá týmto vecne opodstatneným odporúčaniam.

Zakotvenie zmeny oprávnenia súdnej rady pre trestný čin ohýbania práva rozhodovať o súhlase s trestným stíhaním sudcu a nie o nesúhlase s trestným stíhaním po vznesení obvinenia poskytne sudcovi požadované dostatočné záruky **proti riziku šikanózneho trestného stíhania** sudcu za právny názor.

Musí sa totiž rešpektovať, že **nové oprávnenie dôsledne zabezpečí** ústavné oprávnenie súdnej rady garantovať ochranu ústavného princípu ústavnej zásady nezávislosti sudcu.

Ústavou predpísaný spôsob rozhodovania tohto ústavného orgánu (minimálne nadpolovičná väčšina zo všetkých členov, t.j. 10 z 18 členov – čl. 141a ods. 7) a jeho paritné zloženie (zo

sudcov a nesudcov v pomere 1:1), ktoré prispieva k zabezpečeniu všestranného pohľadu na riešené problémy a zamedzeniu prípadnej jednostrannosti a presadzovaniu partikulárnych záujmov v rozhodovaní súdnej rady, **značne zvyšuje objektivnosť** rozhodovania dôsledným rešpektovaním zákonných kritérií o vecnej opodstatnenosti začatia trestného stíhania sudcu za uvedený trestný čin (napr. PL.ÚS 2/2012, PL.ÚS 12/2022).

Musí sa prihliadať i na záväznú judikatúru ústavného súdu, pri riešení otázky odopretia, resp. dávania súhlasu ústavného súdu na trestné stíhanie sudcu (podľa zrušeného čl. 136 ods. 3 ústavy).

C/ Zákon o súdnej rade (§ 4 ods. 1) doplniť o ďalšiu pôsobnosť, ktorá sa bude týkať rozhodovania o väzbe sudcu. Je vhodný text v nasledovnom znení „Súdna rada dáva súhlas na vzatie sudcu do väzby“.

Ústavný súd konštatoval, že **odňatím pôsobnosti** vyslovovať súhlas so vzatím do väzby sudcu ústavnému súdu (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) **došlo k reštriktívnemu zásahu** do procesných garancií nezávislosti sudcov (PL.ÚS 12/2022).

Európska asociácia sudcov konštatovala (v Rezolúcii zo dňa 2.9.2021), že v členských štátoch Rady Európy existujú rôzne modely na zabránenie neprípustného vplyvu na súdnictvo v dôsledku vzatia do väzby alebo podobných vyšetrovacích opatrení spojených so stíhaním. **Súhlas** ústavného súdu, iného súdu alebo **väčšinou súdnej rady je nevyhnutný** ako záruka nezávislosti súdnictva, keďže absencia takejto záruky oslabuje ochranu nezávislosti súdnictva.

Je preto zrejmé (nevyhnutné) odstrániť absenciu uvádzanej procesnej garancie nezávislosti sudcov, t.j. odstrániť súčasný reštriktívny zásah do tejto garancie.

Výlučná ústavná pôsobnosť súdnej rady, ako ústavného orgánu sudcovskej legitimacy (garant reálnej ochrany nezávislosti sudcov), si vyžaduje aj zakotvenie zákonného oprávnenia dávať súhlas na väzbu sudcu, čím opodstatnene dôjde k presunu tejto kompetencie z pôvodnej ústavnej pôsobnosti ústavného súdu (zrušený čl. 136 ods.3 ústavy).

Pri tejto kompetencii bude súdna rada vychádzať z príslušnej konštantnej judikatúry ústavného súdu, ktorá v celom rozsahu rešpektuje rozhodnutia EŠLP o podmienkach obmedzenia osobnej slobody v zmysle čl. 17 ústavy, ktorý zahŕňa práva vyplývajúce z čl. 5 ods.3 a 4 Dohovoru.

Ústavný súd bol povinný aj oprávnený skúmať, či sú dodržané ústavoprávne princípy takéhoto obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného, t.j. posúdiť, či bol naplnený formálny alebo materiálny predpoklad na vzatie do väzby.

Z uvedeného vyplýva, že odopretie súhlasu má za následok, že vzatie sudcu do väzby je vylúčené, čo ale nevylučuje pokračovanie trestného konania proti sudcovi. Touto úpravou by sa aj zrovnoprávnila právna úprava ochrany účelového väzobného stíhania súdnej moci (účelové odstavenie sudcu z rozhodovacej činnosti), ako je to pri ochrane účelového väzobného stíhania predstaviteľa zákonodarnej moci – poslanca (so súhlasom NR SR), a to vychádzajúc z rovnakého postavenia každej z troch mocí v štáte.

D/ Doplniť zákon o sudcoch o ustanovenie § 21a o inštitút predčasného (pomerného) odchodného a súčasne nové ustanovenie § 95a o predčasný (aliquótny) príplatok za výkon funkcie sudcu i príplatok k dôchodku pozostalým.

Súčasná zákonná úprava odchodného sudcu (§ 21 ods. 1 cit. zák.) po skončení výkonu funkcie sudcu podmieňuje (nadväzuje) na obdobie po nadobudnutí nároku na občiansky dôchodok (starobný, predčasný starobný alebo invalidný).

Nedovoľuje pri uvedenej právnej situácii (skončenie výkonu funkcie sudcu) priznanie odchodného.

Zároveň úplne zhodne (§ 95 ods. 1 cit. zák. o sudcoch) priznáva sudcovi právo na príplatok za výkon funkcie, len ak má nárok na výplatu občianskeho dôchodku.

Zákon teda vylučuje (neumožňuje) priznanie uvedených nárokov v období, keď im ešte nevznikol nárok na príslušný občiansky dôchodok.

Rozdielne je upravené poskytovanie odchodného a výsluhového dôchodku u policajtov

a profesionálnych vojakov, ktorým sa skončil služobný pomer, ak tento trval v zákonom stanovené obdobie (15, resp. 20 rokov) v zmysle zák. č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov.

Súčasná zákonná úprava zakotvuje oprávnenie sudcu na odchodné výlučne len pri skončení výkonu funkcie sudcu po nadobudnutí nároku na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok.

Zhodne zakotvuje právo sudcu na **príplatok za výkon funkcie sudcu, len ak** má sudca nárok na výplatu starobného, predčasného starobného alebo invalidného dôchodku.

Z judikatúry ústavného súdu (**PL ÚS 27/2015**) vyplýva, že medzinárodné dokumenty (odporúčania) týkajúce sa súdnictva, nemajú len „odporúčací“ charakter, ale v zmysle čl. 1 ods.2 ústavy majú aj značnú právnu relevanciu. Výslovne v rozhodnutí ústavného súdu sú citované, ako právne relevantné dokumenty aj Odporúčanie CM/Rec (2010)12 Výboru ministrov Rady Európy z 17.11.2010 a Európska charta štatútu sudcov z júla 1998. **Odporúčanie CM/Rec (2010)12 v rámci kapitoly VI (postavenie sudcu)** upravuje aj dĺžku trvania funkcie a nepreložiteľnosť (články 49 až 52). **V čl. 50** je uvedené „funkčné obdobie sudcov musí byť stanovené zákonom. **Doživotná funkcia sudcu môže byť ukončená** iba v prípade závažného porušenia disciplinárnych alebo trestnoprávných predpisov v zákonom stanovených prípadoch, alebo ak sudca **už ďalej nemôže vykonávať** sudcovskú funkciu. **Skorší odchod do dôchodku musí byť umožnený** len na základe žiadosti sudcu alebo zo zdravotných dôvodov“.

Európska charta štatútu sudcov upravuje v časti 6 (**odmeňovanie a sociálne zabezpečenie**), že na sudcov vykonávajúcich sudcovskú funkciu ako povolanie **sa musí vzťahovať sociálne zabezpečenie, t.j. ochrana** v prípade mimoriadnych sociálnych rizík, najmä choroby, materstva, invalidity, staroby a smrti, t.j. zaručenie ochrany pred rizikovými sociálnymi okolnosťami (**bod 6.3**).

Je zrejmé, že podľa štandardov odporúčaní sa musí sudcovi na základe žiadosti umožniť skorší odchod do dôchodku, aby sa garantovala jeho ochrana pred rizikovými sociálnymi okolnosťami. Takýmito okolnosťami môže byť aj zhoršenie psychickej odolnosti vplyvom dlhodobo pôsobiacich javov na organizmus vznikajúcich pri sústavnej osobnej komunikácii (aj kontroverznej) s účastníkmi súdnych konaní, ktorí presadzujú rozdielne záujmy, ako aj s ďalšími subjektmi.

Z ústavnej úpravy zániku funkcie sudcu (čl. 147 ods.1,2) vyplýva, že naša právna úprava v súlade s uvedenými medzinárodnými dokumentmi **zakotvuje ukončenie** doživotnej funkcie sudcu (odvolaním prezidentom SR) – obligatórne - na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin; ak bol právoplatne odsúdený za trestný čin a súd nerozhodol

Združenie sudcov Slovenska

IČO: 31932169

Štúrova 29

041 78 Košice

v jeho prípade o podmienenom odložení výkonu trestu odňatia slobody; na základe disciplinárneho rozhodnutia pre čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu; na základe rozhodnutia podľa čl. 141b ods. 2, alebo ak zanikla jeho voliteľnosť do Národnej rady Slovenskej republiky, ako aj fakultatívne (možný zánik funkcie- odvolanie prezidentom SR) zo zdravotných dôvodov, ktoré mu bránia riadne vykonávať sudcovské povinnosti najmenej počas jedného roka. Funkcia sudcu zaniká (bez odvolania prezidentom SR) v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom sudca dovŕši 67. rokov, alebo ak sa sudca z vlastného rozhodnutia vzdá funkcie sudcu.

Zákon neupravuje garanciu ochrany pred najmä negatívnymi rizikovými sociálnymi okolnosťami spočívajúcimi aj v zhoršenom zdravotnom stave pre dlhoročné zvýšenie psychickej záťaže pri výkone súdnictva.

Naša právna úprava zabezpečuje poskytovanie odchodného a výsluhového dôchodku **u policajtov a profesionálnych vojakov**, ktorým sa skončil služobný pomer, ak trval tento služobný pomer najmenej 15 rokov (zák. č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov). Je zrejmé, že uvedené osoby vykonávajú služobný pomer v rámci štátnej služby, t. j. plnia povinnosti pri zabezpečení funkcie patriacich štátu (vnútorná bezpečnosť a poriadok, obrana štátu a pod.).

Výkon sudcovského povolania (čl. 145a ods.2 ústavy) zabezpečuje plnenie úloh štátnej moci v oblasti súdnej moci (jedna z troch rovnocenných zložiek štátnej moci), keďže vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu (§ 25 ods.1 zák. č. 385/2000 Z. z., ktorý upravuje právne vzťahy sudcu).

Status prokurátora je upravený v zák. č. 154/2001 Z. z. v platnom znení, ktorý v časti „Dôchodkové zabezpečenie“ upravuje aj výsluhový dôchodok prokurátora (§ 137a v znení „Výsluhový dôchodok prokurátora ustanoví osobitný zákon“).

Praktické poznatky v justícii preukazujú aj existenciu tzv. vyhorenia (opotrebovania, vyčerpania) časti sudcov, ktorí dlhoročne vykonávajú jednu z najnáročnejších duševných činností nevyhnutne spojených s výrazne zvýšenou psychickou záťažou. Ide jednoznačne

o odbornú špecializovanú prácu (výkon súdnictva – čl. 142 ústavy) s vysokými nárokmi na myslenie a rozhodovanie o voľbe správneho postupu v konaní a spravodlivého rozhodovania.

Splnenie zámeru medzinárodných dokumentov si vyžaduje odlišnú právnu úpravu odchodného a príplatku za výkon funkcie sudcu.

Na žiadosť sudcu je preto potrebné zakotviť **oprávnenie na odchodné, ak** odpracoval vo výkone súdnictva určité dlhšie časové obdobie.

Za vhodné považujeme zakotviť nárok na odchodné ak sudca oznámil, že došlo k zániku jeho funkcie vzdaním sa (čl. 146 ústavy) a splnil podmienku výkonu funkcie sudcu ako povolania (výkonu súdnictva) odpracovaním **najmenej 20 rokov**.

Keďže ide o skrátenie obdobia výkonu ústavnej funkcie, t.j. predčasný odchod, ako reprezentanta súdnej moci, je vhodné zakotviť **nový inštitút s názvom „predčasné odchodné“**. Pri splnení týchto podmienok by mal nárok na odchodné vo výške určenej ustanovením § 21 ods.2 statusového zákona, t. j. ako vzniká sudcovi pri nadobudnutí nároku na odchodné po odpracovaní rôzneho obdobia, aby nedochádzalo k diskriminácii pri určení výšky odchodného u všetkých sudcov.

Legislatívna úprava má však **zabrániť** prípadnému účelovému konaniu sudcov, ktorí by sa vzdali funkcie sudcu postupom podľa čl. 146 ústavy (oznámenie prezidentovi republiky) v čase, keď sa začalo proti nim disciplinárne konanie za závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu, kde je disciplinárnym opatrením vždy odvolanie z funkcie sudcu. Ide o dôvod obligatórneho zániku funkcie sudcu v zmysle čl. 147 ods.1 ústavy, kde súdna rada i prezident republiky sú povinní odvolať sudcu z ústavnej funkcie (porovnaj **PL ÚS 10/05**). Nevznikne preto nárok sudcovi na predčasné odchodné za tejto právnej situácie.

Je zároveň zrejmé, že **nárok na predčasné odchodné** je v menšom rozsahu, vzhľadom na zachovanie rovnakého princípu určovania výšky odchodného pre všetkých sudcov (§ 21 ods.2 zákona).

Zároveň by sa zakotvil nový inštitút - **predčasný príplatok za výkon funkcie sudcu**, po odpracovaní 20 rokov výkonu súdnictva, ktorého výška mesačného príplatku, postup rozhodovania a zvyšovanie príplatku by bola zhodná so zákonnou úpravou príplatku za výkon funkcie sudcu podľa § 95 ods.4, 6,7 zákona.

Uvedená úprava by zabezpečila viaceré pozitíva.

Umožnilo by **urýchlenie obmeny** sudcovského stavu príchodom tzv. nevyčerpaných sudcov. Zároveň by zabezpečila **úspory v rezorte**, keďže noví sudcovia majú oprávnenie na výrazne nižší základný plat a tzv. predčasne odchádzajúci sudcovia by mali nároky len na alikvotnú časť odchodného aj príplatku k dôchodku.

Po 20-tich rokoch výkonu funkcie sudcu patrí **odchodné vo výške 4,6 násobku** základného platu sudcu, pričom maximálne odchodné je vo výške 10 násobku základného platu sudcu.

Predčasný príplatok za výkon funkcie pri odpracovaní 20 rokov je vo výške **16 %** priemerného platu sudcu ($20 \times 0,8 \%$ z priemerného platu sudcu - § 95 ods.4) a maximálny príplatok je vo výške **28 %** priemerného platu sudcu, keďže patrí príplatok za výkon funkcie najviac za 35 rokov výkonu funkcie sudcu ($35 \times 0,8$ - § 95 ods.5).

Základný plat nastupujúceho sudcu (novozvoleného sudcu) je vo výške **90 %** základného platu. Základný plat sudcu okresného súdu pri 20 rokoch výkonu funkcie je vo výške **115 %** a u sudcu krajského súdu vo výške **120 %**. Základný plat sa určuje z priemerného platu v zmysle zák. č. 120/1993 Z. z., t.j. ako trojnásobok priemernej mzdy pracovníka v národnom hospodárstve za predchádzajúci kalendárny rok.

Príplatok k dôchodku pozostalých pravdepodobne spĺňa kritéria o **diskriminačnej úprave**, lebo priznáva nárok len pre tých pozostalých, u ktorých došlo k úmrtiu sudcu (poručiteľa) až po vzniku nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu, t.j. ak má sudca nárok na výplatu starobného, predčasného starobného alebo invalidného dôchodku (len pri odchode do dôchodku).

Prehliada sa skutočnosť, že účelom príplatku k dôchodku pozostalých je zabezpečiť čiastočnú náhradu straty finančného zabezpečenia životnej úrovne rodiny sudcu. Je preto spravodlivejšie (nediskriminačné) pre zabezpečenie uvedeného účelu neviazať nárok pozostalých na právo sudcu na vznik starobného, resp. invalidného dôchodku, ale na odpracovanie väčšieho počtu rokov vo výkone súdnictva. Vhodné je preto upraviť, že príplatok k dôchodku pozostalých patrí aj vtedy, ak zomretý sudca bol vo výkone súdnictva najmenej 20 rokov (t.j. neodišiel do dôchodku a došlo k zániku funkcie jeho úmrtím).

E/ Zmena právnej úpravy rozhodovania o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu, odňatím kompetencie Najvyššiemu správnomu súdu a jeho zakotvením do kompetencií Súdnej rady SR (novela § 22 zákona o sudcoch)

Podľa čl. 148 ods. 2 ústavy *dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu nesmie zasahovať do nezávislého výkonu súdnictva ... ďalšie podmienky na dočasné pozastavenie výkonu funkcie*

sudcu ustanoví zákon. Ústava teda **zakotvila neprípustnosť** (zákaz) zasahovať do nezávislého výkonu súdnictva dočasným pozastavením výkonu sudcovskej funkcie.

Ústavný príkaz musí byť vždy dodržaný zákonodarcom pri zákonnej úprave ďalších podmienok dočasného pozastavenia, na ktoré je splnomocnený ústavodarcom.

Najvyšší správny súd je podľa ústavnej úpravy (čl. 142 ods.2 písm.c/ ústavy) súdnym orgánom s plnou právomocou podľa čl. 6 Dohovoru, pretože sám rozhoduje o vine a sankcií za disciplinárne previnenie aj sudcov všeobecných súdov, t.j. **disciplinárnu právomoc** vykonáva ako súdnu moc.

Text čl. 148 ods. 2 ústavy, týkajúci sa ústavného obmedzenia dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, je prevzatý z právnej vety právneho názoru ústavného súdu v konaní PL.ÚS 10/05.

Ústavný súd **konštatoval**, že „... koncepcia dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu je

podľa názoru ústavného súdu založená nielen na návrhovom oprávnení ministra spravodlivosti, ale aj na viacerých zárukách pre sudcu, ktorého výkon funkcie sa dočasne pozastavuje. Tieto záruky bránia tomu, aby návrhové oprávnenie ministra spravodlivosti nemohlo zasiahnuť do podstaty a zmyslu nezávislosti súdnej moci a nezávislého výkonu funkcie sudcu. Sudca ... môže mať ... dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu ... toto rozhodnutie môže súdna rada na návrh dotknutého sudcu zrušiť do 60 dní od doručenia návrhu.... Rozhodnutie o pozastavení výkonu funkcie sudcu predstavuje opatrenie dočasnej povahy ... **tento inštitút sa nepochybne dotýka sféry nezávislosti a legitimacy sudcovskej moci, v ktorej má byť súdna rada orgánom uplatňujúcim zásadný, resp. reálny vplyv. Táto právomoc je zároveň výrazom rešpektovania ústavného postavenia súdnej rady v otázkach nezávislosti a legitimacy sudcovskej moci**“.

Predmetný judikát je v celom rozsahu obsahovo aplikovateľný aj pri súčasnej ústavnej úprave postavenia súdnej rady, keďže je ústavným orgánom sudcovskej legitimacy (čl. 141a ods. 1 ústavy), v dôsledku čoho poslanie súdnej rady v ústavnom systéme predstavuje významnú garanciu reálnej ochrany ústavného princípu nezávislosti sudcov (viď PL.ÚS 12/22).

Aj podľa akademickej obce, článok 148 ods. 2 ústavy o úprave dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, vytvára ústavný základ pre **krátkodobé** (dočasné) zmeny v **právnom postavení sudcu** (viď publikáciu Ústava SR, Veľké komentáre, Ján Drgonec, r. 2015 – str. 1562).

Uvedená podstatná (základná) náležitosť dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu bola dôsledne (v súlade s ústavnou úpravou čl. 148 ods. 2 ústavy) **dodržaná** (rešpektovaná) **v nedávno zrušenej zákonnej úprave, a to v § 22a zák. č. 385/2000 Z.z.** (zrušenie § 22a má účinnosť až od 1.1.2026)

Uvedená zákonná úprava umožňovala dočasne pozastaviť výkon funkcie sudcu, u ktorého existujú dôvodné pochybnosti o tom, že spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti a tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva, o ktorom rozhodovala súdna rada, pričom sudca mal právo sa k návrhu vyjadriť.

Súčasne (čo je podstatné pre zabezpečenie dočasnosti zásahu do právneho postavenia sudcu) zákonodarca zakotvil maximálne prípustné časové obdobie dočasného pozastavenia v rozsahu

12 mesiacov (pôvodný § 22a ods. 4 cit. zák.).

Upravoval súčasne aj oprávnenie sudcu na podanie návrhu na zrušenie dočasného pozastavenia súdnou radou (pôvodný § 22a ods. 5 cit. zák.).

Zakotvenie tohto oprávnenia súdnej rady preukazuje rešpekt jej ústavného postavenia ako orgánu sudcovskej legitimacy. Zákonodarca zároveň vecne opodstatnene zakotvoval pre sudcu záruky umožňujúce zabezpečiť **dočasnost'** pozastavenia výkonu funkcie sudcu, a taktiež odstrániť neakceptovateľné zásahy do podstaty nezávislého výkonu sudcovskej funkcie, časové obmedzenie trvania tohto pozastavenia výkonu funkcie, oprávnenie sudcu na vyjadrenie sa k návrhu a navrhovať zrušenie rozhodnutia o dočasnom pozastavení.

Najvyšší správny súd nie je ústavným orgánom sudcovskej legitimacy. Dočasné pozastavenie zasahuje do legitimacy sudcovskej moci, preto v súlade s ústavnou úpravou čl. 141a ods. 1 v spojení s čl. 148 ods. 2 prvá veta ústavy, bude potrebná taká zákonná úprava procesu rozhodovania o dočasnom pozastavení, ktorá zakotví zákonné záruky pre sudcu proti ústavne neprípustnému zasahovaniu do výkonu súdnictva (do statusu sudcu – ústavného činiteľa) presunom kompetencie z ústavného orgánu, ktorý vykonáva disciplinárnu právomoc výlučne na Súdnu radu SR.

Je preto potrebné zo zákona o disciplinárnom poriadku vypustiť ustanovenia zakotvujúce oprávnenie NSS SR rozhodovať o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu , ako aj z **§ 22 ods. 2** statusového zákona z kompetencie disciplinárneho súdu – senátu NSS SR a **obsahovo ho zakotviť do nového** ustanovenia § 22, prípadne nového § 22 a statusového zákona ako Súdnej rade SR - orgánu sudcovskej legitimacy – ústavou priznanú kompetenciu týkajúcu sa sudcovskej legitimacy.

Súčasná úprava reálne umožňuje nielen disciplinárnemu súdu, ale aj orgánom činným v trestnom konaní, bez akéhokoľvek časového obmedzenia **neprimerane predlžovať** obdobie dočasného pozastavenia aj pri vecne neodôvodnenej pasivite orgánov v týchto konaniach (nekonanie v primeranom čase). Aktuálne sú prípady, v ktorých má sudca „dočasne“ pozastavený výkon funkcie po vznesení obvinenia, ktoré pozastavenie trvá už viac ako 5 rokov

(!), a to bez podania obžaloby na súd a s obdobiami neefektívnej činnosti, až nečinnosti OČTK po vznesení obvinenia voči sudcovi, čo je neprípustné a v medzinárodnom prostredí nevidané.

Prokuratúra má obdobný inštitút, kedy GP SR môže zrušiť pozastavenie výkonu funkcie prokurátora (čo sa aj reálne stalo – pričom po polročnom trvaní pozastavenia výkonu funkcie GP SR konštatoval neprípustne dlhotrvajúce pozastavenie bez relevantného postupu OČTK), pričom neexistuje žiaden dôvod, prečo by predstavitelia súdnej moci obdobný inštitút, chrániaci pred neprimerane dlhým, neefektívnym, či účelovým vedením prípravného konania, v zákone upravený nemali mať.

Ako už bolo uvedené, **nie je v ústavnej kompetencii NSS SR rozhodovať o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu, keďže sa netýka jeho ústavnej pôsobnosti výlučne rozhodovať o vine a sankcií v disciplinárnom konaní, keďže takého rozhodnutie zasahuje do legitimacy súdnej moci, ktoré podľa ústavy garantuje súdna rada (čl. 141a ústavy). Ak NSSSR takúto kompetenciu v § 22 ods. 2 statusového zákona, ako aj v disciplinárnom poriadku, zákonodarca priznáva, je v kolízii s Ústavou SR a ústavnoprávnou úpravou postavenia a kompetencií Súdnej rady SR.**

Výlučné rozhodovanie súdnej rady by navyše účinne ovplyvnilo **neopodstatnenú pasivitu** v týchto konaniach v záujme dodržiavania ústavného princípu o zákaze zasahovať do nezávislého výkonu funkcie sudcu, najmä **neprimeraným časovým** obdobím trvania dočasného pozastavenia.

Podľa procesného štádia v uvedených konaniach a zistení aktuálnych okolností stavu konania, môže reálne vzniknúť situácia odôvodňujúca zrušiť dočasné pozastavenie, keďže musí mať len charakter krátkodobej zmeny v právnom postavení sudcu. **Zákonodarca musí súčasne zakotviť, v súlade s ústavou, hmotnoprávne kritériá o prípustnosti dočasného pozastavenie výkonu funkcie sudcu.**

3. Vytvorenie podmienky pre stabilizáciu a rozvoj personálneho substrátu

Vo schválenom vládnom programe je zakotvený **záväzok vlády** v rámci strednodobých priorít

súdnictva podporovať o.i. stabilizáciu a rozvoj ľudských zdrojov prijatím opatrení na vytvorenie podmienok pre stabilizáciu personálneho substrátu v justícii aj zakotvením **konkurencieschopného odmeňovania**.

Z výsledkov ankety realizovanej ministerstvom spravodlivosti na súdoch, pri hodnotení dopadov tzv. súdnej mapy sudcami a ďalšími pracovníkmi justície vyplýva, ako **najzásadnejšia** požiadavka pre zlepšenie personálneho a finančného zabezpečenia justície, na legislatívne zmeny upravujúce tarifné platy odborného aparátu súdov (ide o informáciu zistenú požadovaným obnovením dialógu s pracovníkmi rezortu).

Právne východisko riešenia situácie spočíva prioritne v ústavnej úprave súdnej moci (VII. hlava ústavy).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu záväzne vyplýva, že naša **ústava rozdeľuje súdnu moc medzi ústavný súd a všeobecné súdy**, ktoré sú dva samostatné, navzájom jeden od druhého nezávislé procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva. **Samostatnosť a rovnocennosť** postavenia a poslania **týchto dvoch systémov** súdnej moci vylučuje akúkoľvek ich nadradenosť, resp. podradenosť navzájom. Ústavný súd (ochranca ústavnosti) sa pri realizácii svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, ktorá tvorí jadro zákonnosti (napr. II.ÚS 1/95, II.ÚS 58/98, II.ÚS 13/2001).

Zo zákonnej úpravy zákona **o štátnej službe** (zák. č. 55/2017 Z.z.) pri úprave **odmeňovania** štátnych zamestnancov vyplýva aj to, že tarifný plat tvorí platová tarifa a zvýšenie platovej tarify (§ 129 ods. 1 písm. a/, b/ cit. zák.).

Zákon zakotvil pri úprave platovej tarify **výnimku (odlišnú úpravu)** u štátnych zamestnancov v služobných úradoch, ktorými sú kancelária národnej rady, prezidenta, ústavného súdu, verejného ochrancu práv a najvyššieho kontrolného úradu (§ 127 ods. 1 písm. a/ bod 3).

Vzhľadom na ústavnú koncepciu rozdelenia výkonu súdnej moci medzi ústavné a všeobecné súdnictvo, do dvoch samostatných a rovnocenných systémov, je zakotvenie úpravy platovej tarify podľa osobitného predpisu u štátnych zamestnancov ústavného súdu (zák. č. 38/1993 Z.z. o organizácii ústavného súdu) obsahovo **prehliadaním** (nerešpektovaním) uvedenej ústavnej úpravy.

Je teda zrejmé, že ide v oboch systémoch o výkon súdnictva, ktoré nie sú oprávnené realizovať ostatné orgány verejnej moci (výkonná, zákonodarná).

Podieľanie sa štátnych zamestnancov na ústavnom súde a všeobecných súdoch na výkone súdnej moci alebo na správe súdov preukazuje, že **nemôže ísť** (nejde) o rozdiely takého charakteru a takej závažnosti, že by odôvodňovali **nerovnaké zaobchádzanie** (ide o porovnateľnú činnosť).

Nerovnaké zaobchádzanie v oblasti odmeňovania týchto štátnych zamestnancov (ústavný súd, všeobecné súdy) výrazne poukazuje na reálne možnú neprípustnú diskrimináciu (čl. 12 ods. 2 ústavy – II.ÚS 5/03, I.ÚS 397/2014, I.ÚS 76/2011) a nerešpektovanie zákonných kritérií nepriamej diskriminácie (§ 2 ods. 3 zák. č. 365/2004 Z.z. – Antidiskriminačný zákon).

Služobným úradom na účely zákona o štátnej službe je aj kancelária ústavného súdu, súdnej rady, Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho správneho súdu SR, Špeciálneho trestného súdu, krajského súdu, okresného súdu, mestského súdu a správneho súdu (§ 15 ods. 2 písm. d/, e/, f/, g/ a h/ zák. o štátnej službe).

Štátnemu zamestnancovi patrí funkcia v 1. platovej triede až v 9. platovej triede podľa najnáročnejšej činnosti, ktorú vykonáva. Funkcie sú zaradené do platových tried **1 až 9**, t.j. od odborného referenta po generálneho štátneho radcu (§ 53 cit. zák.).

Ministerstvo spravodlivosti u zamestnancov **štátnej služby justície** zaradilo **asistentov i súdnych tajomníkov** do 3. platovej triedy, **probačných a mediačných úradníkov a vyšších súdnych úradníkov** (VSÚ) do 7. platovej triedy, vzhľadom na ich najnáročnejšiu činnosť, ktorú vykonávajú a vzdelanie. **Asistenti sudcov najvyšších súdov** sú zaradení do 8. platovej triedy.

Zákon upravuje, že v **3. platovej triede** ide o funkciu **radca** a v **7. platovej triede štátny radca**. V **8. platovej triede** ide o funkciu **hlavný štátny radca** (do nej je zaradený asistent sudcu najvyššieho súdu). Súčasne zákon upravuje charakteristiky platových tried (príloha č. 2 zákona).

Pri funkcii radca (3. platová trieda) sú upravené kvalifikačné predpoklady v oblasti vzdelávania (úplné stredné vzdelanie až vysokoškolské 1. stupňa) a uvedenie činnosti, kde je zahrnutá aj samostatná odborná činnosť vo vymedzenom úseku. Uvedená odborná činnosť je

splnená u **asistenta i súdneho tajomníka** (príloha č. 2). Platová tarifa je v sume **865,50 eura**.

Z charakteristiky platových tried štátneho zamestnanca v kancelárii **ústavného súdu** vyplýva, že pri funkcii **radca sú zhodné** kvalifikačné predpoklady, ako aj zhodná samostatná odborná činnosť vo vecne vymedzenej oblasti (príloha č. 1). Platová trieda v tejto funkcii **radcu na ústavnom súde je 5. trieda**, kde je upravená platová tarifa v sume 1.113,00 eur (vyššia tarifa o 247,50 eura).

Podľa zákona o štátnej službe funkcia **štátny radca** je v **7. platovej triede**, kde sú kvalifikačnými predpokladmi v oblasti vzdelávania vysokoškolské vzdelávanie 1. alebo 2. stupňa a osobitný kvalifikačný predpoklad. Činnosťou sú aj koncepčné činnosti úradu, ktorý vykonáva štátne záležitosti.

Pri funkcii vyššieho súdneho úradníka (**VSÚ**) osobitný zákon vyžaduje (zák. č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch) zhodné kvalifikačné predpoklady v oblasti dosiahnutého vzdelania, ako aj osobitné odborné znalosti. Podľa zákona o štátnej službe **platová trieda 7 (štátny radca)** má upravenú platovú tarifu **1.257,50 eura**.

Pri úprave platových tried štátnych zamestnancov **ústavného súdu** je funkcia **štátny radca** zaradená do **9. platovej triedy so zhodnými** kvalifikačnými predpokladmi i obsahovo zhodnou odbornou činnosťou, kde je plat vo výške 1.833,00 eur (vyššia tarifa o 575,50 eur).

Uvádzané kvalifikačné predpoklady a vykonávanie činnosti (najnáročnejšej činnosti) sú **zhodné** u probačného a mediačného úradníka (**PaMÚ**) s kritériami požadovanými u VSÚ.

Uvedení súdni úradníci (VSÚ, súdny tajomník, asistent) plnia úlohy **pri výkone súdnictva**, ako aj iní ďalší zamestnanci uvedení v príslušnom právnom predpise (§ 15 vyhlášky MS SR č. 543/2005 o spravovacom a kancelárskom poriadku súdov), pričom časť štátnych zamestnancov **plní úlohy pre správu súdov** (§ 1 písm. a/, § 16 cit. vyhlášky).

Je preto **potrebné vykonať porovnanie** kvalifikačných predpokladov a obsahu najnáročnejšej činnosti u všetkých štátnych zamestnancov justície so štátnymi zamestnancami ústavného súdu v záujme riešenia platových disproporcií, a to najmä vzájomným posudzovaním **kritérií**

uvádzaných v **prílohe č. 2, 3** zákona o štátnej službe a v **prílohe č. 1, 2** štátnych zamestnancov ústavného súdu.

**VZOR ODMEŇOVANIA ODBORNÉHO ADMINISTRATÍVNEHO APARÁTU –
Platové pomery v justícii**

Platová trieda	Súčasná platová tarifa	Navrhovaná platová tarifa
1. odborný referent	705,00 eur	865,50 eura (+ 160,50 eura)
2. hlavný referent	742,00 eur	918,00 eur (+ 176,00 eur)
3. radca	865,50 eura	1.034,00 eur (+ 168,50 eur)
4. samostatný radca	918,00 eur	1.107,50 eura (+ 189,50 eur)
5. odborný radca	1.034,00 eur	1.257,00 eur (+ 223,00 eur)
6. hlavný radca	1.107,50 eura	1.429,00 eur (+321,50 eur)
7. štátny radca	1.257,50 eura	1.626,00 eur (+ 368,50 eur)
8. hlavný štátny radca (pozn. asistenti sudcov NS)	1.429,00 eur	1.833,00 eur (+ 404,00 eur) (pozn.ako štátny radca na ÚS)
9. generálny štátny radca	1.626,00 eur	

Z uvedeného vyplýva, že ide o navýšenie v rozsahu od 160,50 eura do 368,50 eura (štátny radca) a o navýšenie 404,-eur pre asistentov sudcov najvyšších súdov.

Štátni zamestnanci v kancelárii ústavného súdu nemajú zaradenie do 1. a 2. platovej triedy a nemajú úpravu funkcií a ich platových taríf u hlavného štátneho radcu a u generálneho štátneho radcu.

Pre porovnanie platových pomerov štátnych zamestnancov **ústavného súdu** uvádzame aktuálnu platovú úpravu (podľa Služobného predpisu č. 1/2023, KÚS- Spr 1020/2022):

- 3. platová trieda odborný referent 873,00 eur
- 4. platová trieda hlavný referent 934,50 eura
- 5. platová trieda radca 1.113,00 eur
- 6. platová trieda samostatný radca 1.193,00 eur
- 7. platová trieda odborný radca 1.335,50 eura
- 8. platová trieda hlavný radca 1.588,50 eura
- 9. platová trieda štátny radca 1.833,00 eur

Štátni zamestnanci v kanceláriách súdnej rady a najvyšších súdov musia mať **zhodnú** platovú tarifu ako štátni zamestnanci ústavného súdu, t.j. vyššie mzdové ohodnotenie ako ostatní štátni zamestnanci v justícii.

Platy štátnych zamestnancov vrcholných orgánov súdnej moci (súdna rada, najvyšší súd a najvyšší správny súd) **je preto potrebné zosúladiť** s platovou úpravou **zamestnancov ústavného súdu**, ktoré sú zhodné s úpravou zamestnancov orgánov zákonodarnej a výkonnej moci (národná rada, vláda, prezident republiky), prípadne upraviť zákonnú možnosť jednotlivým kanceláriám (súdnej rady a najvyšších súdov) ako služobným úradom ako samostatným rozpočtovým kapitolám možnosť platové tarify upraviť, ako je to napr. pri Kancelárii ÚS SR (služobným predpisom) podľa zák.č. 314/2018 Z.z.

Zabezpečí sa tým dôsledne rešpektovanie ústavnej úpravy o rovnocennosti uvedených troch základných zložiek štátnej moci v materiálnom právnom štáte, t.j. dodržanie ústavného princípu delby moci.

Uvedený zámer je potrebné legislatívne realizovať novelizáciou § 127 ods. 1 písm. a/ zákona o štátnej službe doplnením o nový odsek 4 bod 1, kde výslovne, ako v bode 3 tohto ustanovenia, budú vymenované služobné úrady uvedené v § 15 ods. 2 písm. d/, e/, f/ zákona (kancelária súdnej rady, najvyššieho súdu, najvyššieho správneho súdu).

U **štátnych zamestnancov súdov nižšieho stupňa** (okresné, mestské, krajské), ktoré realizujú výkon súdnictva na základe ústavnej úpravy (čl. 141, 142 ústavy) je potrebné odstrániť ich platovú diskrimináciu spočívajúcu v tom, že napriek totožným (zhodným) kvalifikačným predpokladom a zhodnému určeniu najnáročnejšej činnosti (§ 53 ods. 3 zákona o štátnej službe), čo je súčasne definované zhodným názvom funkcie štátneho zamestnanca (§ 53 ods. 1 cit. zák.) majú priznanú značne (výrazne) nižšiu úroveň odmeňovania (7. časť zákona o štátnej službe).

Odstránenie súčasne neakceptovateľnej **platovej nerovnosti**, napriek splneniu všetkých zhodných zákonných kritérií pri jednotlivých funkciách štátnych zamestnancov, môže byť účinne zabezpečené takou legislatívnou úpravou, ktorá zakotví zhodné platové tarify podľa zaradenia funkcie štátneho zamestnanca na ústavnom súde, pri súčasnom zachovaní rozdielnosti zaradenia do platových tried podľa zákona o štátnej službe.

Keďže každá funkcia štátneho zamestnanca na ústavnom súde je zaradená do vyššej platovej triedy, čo znamená aj vyššiu platovú tarifu, potom aj pri zachovaní nižšej platovej triedy (zhodnej funkcie) štátneho zamestnanca všeobecného súdnictva nižšieho stupňa musí byť nerovnosť odstránená zakotvením číselne zhodného stupňa platovej tarify upravenej u štátnych zamestnancov ústavného súdu, ale vo výške upravenej nariadením vlády v zmysle § 159 zák. o štátnej službe.

Doplniť je preto potrebné § 127 ods. 1 písm. a/ zákona o štátnej službe (z.č. 55//2017 Z.z.) o nový ods. 4 bod 2.

U **štátnych zamestnancov všeobecného súdnictva**, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva a správe súdov, sú väčšinou ich funkcie označené zhodným pojmom (slovom) ako napr. radca alebo štátny radca.

Radca je zaradený v 3. platovej triede, ale na ústavnom súde je zaradený v 5. platovej triede. **Štátny radca** je zaradený v 7. platovej triede, **Hlavný štátny radca** (asistent sudcu NS) je zaradený v 8. platovej triede, ale na ústavnom súde je štátny radca zaradený v 9. platovej triede.

Odborná činnosť štátneho radcu na ústavnom súde a kvalifikačné predpoklady sú obsahovo zhodné aké kvalifikačné predpoklady má spĺňať a akú odbornú činnosť vykonáva Hlavný štátny radca na najvyššom súde.

Súčasná platová nerovnosť by sa mala odstrániť napríklad tak, že radca všeobecného súdu by naďalej bol v 3. platovej triede, ale by mal platovú tarifu 5. triedy vo výške platnej pre týchto zamestnancov a nie vo výške platnej pre zamestnancov ústavného súdu.

Radca vo všeobecnom súdnictve by mal platovú tarifu **nie** v sume **865,50** eura, **ale** v sume **1.034,00 eur** a **štátny radca** by nemal platovú tarifu v sume **1.257,50 eura**, **ale** v sume **1.626,00 eur**. U radcu ide o navýšenie v sume **168,50 eura** a u štátneho radcu o navýšenie v sume **368,50 eura**. **Hlavný štátny radca (asistent sudcu najvyšších súdov)** by nemal platovú tarifu v sume **1.429,- eur**, ale v sume **1.833,-eur**, čo je navýšenie v sume o **404, eur**.

Takýto rozsah navýšenia by reálne spĺňal zákonné kritérium upravené pre zvýšenie platových taríf štátnych zamestnancov aj na základe **zdrojových možností štátneho rozpočtu** na príslušný rok (§ 159 ods. 1).

Je preto **na úvahu** financie zabezpečiť prípadným **presunom** časti finančných zdrojov vyčlenených pre pohyblivú zložku mzdy (osobné hodnotenie) do platovej tarify (pevná zložka mzdy).

Vážená pani predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky,

Vážená pani podpredsedníčka Súdnej rady SR,

Vážené členky Súdnej rady Slovenskej republiky a Vážení členovia Súdnej rady Slovenskej republiky,

na záver si Vás dovoľujeme požiadať, aby tento náš návrh **bol prerokovaný na novembrovom zasadnutí Súdnej rady SR v roku 2025**, aby mohol byť prípadne zohľadnený pri aktuálnom kreovaní legislatívneho plánu na rok 2026.

Zároveň si Vás dovoľujem informovať, že tento návrh na zaradenie zmien niektorých justičných právnych predpisov sme podali dňa 7.novembra 2025 aj Ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, pričom máme za to, že ak by došlo k podpore jeho obsahu zo strany

Súdnej rady Slovenskej republiky, významne by to napomohlo k rozsahu jeho akceptácie zo strany výkonnej a následne zákonodarnej moci.

Pre možné uľahčenie komunikácie so ZSS si Vám dovoľujem poskytnúť aj e-mailové adresy, na jej realizáciu elektronickou formou - mail ZSS: zss@zdruzenie.sk; mail prezidentka ZSS: lenka.prazenkova@nsud.sk.

S úctou

Lenka Praženkova
prezidentka ZSS

**Vážená pani predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky,
Marcela Kosová**

**Vážená pani podpredsedníčka Súdnej rady SR,
Ayşe Pružinec Eren**

Vážené členky Súdnej rady Slovenskej republiky, Dana Jelínková Dudzíková, Ludmila Joanidisová, Magdaléna Hromcová, Zuzana Čížová,

Vážení členovia Súdnej rady Slovenskej republiky, Marián Fečík, Vladimír Monok, Miroslav Mand'ák, Ľuboš Kunay, Peter Bebej, Peter Šamko, Tomáš Ľalík, Jaroslav Klátik, Martin Bezák, Martin Puchalla, Adrián Kucek,

**Súdna rada Slovenskej republiky
Hlavné námestie 8
814 22 Bratislava**